

Klára Kutílková: Čínská žena z nejnižší společenské vrstvy na konci císařství a počátku moderní doby
(posudek vedoucí diplomové práce)

Práce si klade za cíl, představit změny v životě obyčejné ženy z nízké společenské vrstvy na přelomu 19. a 20. století v Číně. Téma zohledňuje tradiční náhled na místo ženy ve společnosti, v němž určující roli hrály společenské hierarchie a hodnoty vymezené v rámci konfuciánské ideologie a je vsazeno do kontextu probíhajících společenských změn. Jedná se o případovou studii založenou na „autobiografii“ paní Ning, kterou podle vyprávění chudé ženy v 30. letech minulého století (? Není přesně uvedeno) v Pekingu zapsala americká misionářka a sociální pracovnice Ida Pruitt. Doplnujícím pramenem jsou výsledky sociálního průzkumu životních poměrů v Pekingu od S. Gamblea. S ohledem na zázemí Idy Pruitt a také proto, že život paní Ning částečně ovlivnila setkání s misionáři, se v práci objevuje kapitola na toto téma dále členěná do několika oddílů. Práce se dále na základě srovnání příběhu skutečné paní Ning s příběhem chudé ženy marně usilující o lepší život, jak jej ve své povídce Novoroční oběť vytvořil spisovatel Lu Xun, zamýšlí nad jednostranností pojetí podobných ženských osudů v literatuře.

Práce je vystavěna víceméně logicky, ale nepřilíží vyrovnaně. Kompilační kapitoly, které poskytují širší kontext pro vlastní analýzu, zabírají většinu práce. Pouze 20 stran se věnuje hlavnímu prameni - „autobiografii“ staré paní Ning. Tento prostor pak ještě zahrnuje jak základní informace o knize a charakteristiku pramene a rozbor jeho věrohodnosti jako zdroje informací o reálném životě pracujících žen v Číně na počátku 20. století, tak i shrnutí obsahu. Vlastní analýza zůstává na okraji. Tento nepoměr nedokáže vyvážit ani skutečnost, že kratší analytické vstupy se objevují i v jiných částech diplomové práce a jsou rozpracované v závěrečné 8. kapitole. Nepoměr vůči převážně popisnému celku práce přetrvává.

Velkým nedostatkem je formulační nepřesnost. Objevují se zde také nestandardní předložkové vazby, nevhodná volba slovní zásoby a nepřehledná výstavba: text se cyklí, autorka opakuje, co již řekla před chvílí (viz např. Úvod, s. 8. - 9 nebo 1. odstavec na straně 10). To vede k nepřesnostem a nedomyšleným tvrzením, někdy i protimluvu.

V přehledových úvodních kapitolách se v důsledku této jazykové nepřesnosti objevují příliš zjednodušující a zkratkovitá vysvětlení, která působí dojmem, jako by autorka problematiku nepromýšlela dostatečně do hloubky (viz například vysvětlení konkubinátu na s. 12-13). Jeden příklad ze začátku práce svou rozpornou formulací vyvolává otázky, které se dotýkají podstaty sdělení celé práce:

V souhrnném představení postavení žen z nízké společenské vrstvy se říká, že „možnost **samostatně vystupovat** měly tyto ženy **pouze zřídka**“. Vzápětí ale autorka podle literatury vypočítává různé možnosti výdělku v továrnách nebo v domácnostech v dané době a následně říká, že v této době „**mají ženy čím dál více příležitostí** pracovat mimo domov a pro společnost se tento fakt **stává čím dál přijatelnější**.“ (s. 14) To samo o sobě si protiřečí, respektive není jasné, co má znamenat „samostatně vystupovat“, ani jak rozšířená byla práce žen mimo domov (o níž bych předpokládala, že ji vykonávaly „samostatně“).

Celý příběh paní Ning je posléze v představen jako příběh ženy, která se dokázala sama postarat o sebe i o rodinu. Jak to tedy je? „Vystupovala“ paní Ning „samostatně“, nebo ne? A jak její příběh zapadá do obrazu doby, jak zachycuje S. Gamble nebo odborná literatura? Je výjimečný? (Což by pak

mohlo vést k závěru, že v Lu Xunově povídce je především realisticky zachycen život chudých žen v té době.) Nebo naopak odpovídá proměnám doby a byl - alespoň ve velkých městech běžný - což by naopak nahrávalo závěru, že Lu Xun skrze svou postavu konstruuje především symbol Číny jako zaostalé a slabé země.

Práce jako celek má řadu nedostatků, nicméně jeví poctivou snahu se s tématem vyrovnat. Oceňuji také bohatou sekundární literaturu, kterou autorka použila (i když vlastní využití některých titulů by si zasloužilo promyšlení do větší hloubky; chybí také explicitnější zaujetí vlastního postoje ke stávajícímu výzkumu). Absenci čínsky psaného pramene částečně vyrovnává sekundární literatura v čínštině, i když i zde jsou patrné značené rezervy.

S ohledem na výše uvedené navrhuji hodnocení známkou dobře.

První otázku jsem formulovala v textu posudku výše. Druhá otázka se Idy Pruitt. Prosím o zpřesnění, co se stalo s jejím odkazem v Číně po roce 1949 a angažovala se nějak v USA v zájmu Číny? (Zmiňujete návštěvu v době Kulturní revoluce roku 1972; předpokládám, že se uskutečnila v nějaké souvislosti s průlomovou návštěvou prezidenta Nixona v Číně). Objevují se o ní články na čínském internetu?

Praha, 6.2. 2022

Olga Lomová